

LATVIJAS KOMUNISTISKĀS (BOĻŠEVIKU) PARTIJAS  
(LK(B)P) VALMIERAS APRIŅKA KOMITEJA

VĒSTURISKĀ IZZIŅA

1940.g. - 1941.g.

1944.g. - 1949.g.

PA - 129. fonds

No 1920.g. līdz 1940.g. pirmajai pusei, Valmieras apriņķī, LKP Vidienes apgabala organizācijas<sup>1)</sup> sastāvā, nelegāli darbojās partijas šūniņas.

1940.g. jūnijā LKP legalizējās.

1940.g. 25. jūnijā LKP Vidienes apgabala organizācijas sastāvā tika izveidota LKP Valmieras rajona organizācija.<sup>2)</sup> To vadīja LKP Valmieras rajona komiteja.

1940.g. 15. augustā LKP CK nolēma likvidēt LKP apgabalu un rajonu organizācijas, un to vietā izveidot 19 apriņķu (pēc administratīvi teritoriālā iedalījuma) un 4 pilsētu LKP organizācijas.

1940.g. 15. septembrī nodibināja LKP Valmieras apriņķa komiteju (AK)<sup>3)</sup> biedru sastāvā,<sup>4)</sup> tā vadīja LKP Valmieras apriņķa organizāciju.

1940.g. 8. oktobrī LKP kļuva par Vissavienības Komunistiskās (boļševiku) partijas (VK(b)P) sastāvdaļu un ieguva nosaukumu

- 1) Latvijas Valsts arhīva LKP Vidienes apgabala komitejas dokumentu fonda nav.
- 2) IVA, PA-129.f., l.apr., l.l., 23.lp.
- 3) Turpat.
- 4) IVA, PA-129.f., l.apr., l.l., l. un 21.lp.

LK(b)P. Saskaņā ar VK(b)P statūtiem partijas šūniņas tika pār-  
dēvētas par partijas pirmorganizācijām.

1940.g. beigās LK(b)P Valmieras AK struktūra bija šāda:<sup>5)</sup>

- pirmais un otrais sekretārs
- sekretāra palīgs
- propagandas un agitācijas nodaļa
- kadru nodaļa
- organizātoriskā darba un instruktoru nodaļa (tās sastāvā -  
statistikas un vienotas partijas biedra kartes sektors).

1940. gadā LK(b)P Valmieras apriņķa organizācijas sastāvā  
ietilpa 4 partijas pirmorganizācijas un 1941.g. maijā - 7.<sup>6)</sup>  
Sākoties vācu okupācijai 1941. gada jūnijā, LK(b)P Valmieras  
AK darbību pārtrauca.

1944.g. maijā nodibināja LK(b)P Valmieras apriņķa pagrīdes  
komiteju.<sup>7)</sup> Līdz 1944.g. augustam to vadīja jaunizveidotā  
LK(b)P Vidzemes apgabala komiteja.<sup>8)</sup>

Pēc Valmieras atbrīvošanas no vācu karaspēka (1944.g.  
24. decembrī) LK(b)P Valmieras AK legalizējās.

1944.g. 9. oktobrī LK(b)P CK tās sastāvu apstiprināja:  
pirmais un otrais sekretārs, sekretārs kadru jautājumos, Valmieras  
apriņķa izpildkomitejas priekšsēdētājs, Valsts drošības tautas  
komisariāta Valmieras apriņķa nodaļas priekšnieks, Iekšlietu

5) LVA, PA-101.f., 2.apr., 361.l., 28.lp.

6) Turpat, 524.l., 39.lp. un 526.l., 83.lp.

7) LVA, PA-301.f., 1.apr., 29.l., 29.lp. un История Коммунистической  
партии Советского Союза. - М., 1970. - Т. 5, кн. I. - С. 696.

8) Коммунистическая партия Латвии в цифрах. 1904-1983 г.г. - Рига,  
1984. - С. 52.

tautas komisariāta Valmieras apriņķa nodaļas priekšnieks.<sup>9)</sup>

Vēlāk LK(b)P Valmieras AK locekļus ievēlēja partijas apriņķa atskaites vēlēšanu sapulcē (no 1947.g. - konferencē) un plēnumā ievēlēja sekretārus un apriņķa komitejas biroju. Biroja un AK personālais un skaitliskais sastāvs mainījās: 1945. gadā AK locekļu skaits - 21 un biroja - 7;<sup>10)</sup> 1949. gadā - 31 un birojā - 7.<sup>11)</sup>

1944.g. - 1948.g. LK(b)P Valmieras AK aparātā bija šādas struktūrvienības:<sup>12)</sup>

- propagandas un agitācijas nodaļa
- organizātoriskā darba un instruktoru nodaļa (tās sastāvā - statistikas un vienotas partijas biedra kartes sektors)
- militārā nodaļa
- kadru nodaļa.

Reorganizācijas rezultātā, no 1949.g. 1. martā, kadru nodaļu un militāro nodaļu likvidēja; organizātoriskā darba instruktoru nodaļu pārdēvēja par partijas, arodbiedrību un komjaunatnes organizāciju nodaļu un nodibināja lauksaimniecības nodaļu, kā arī rūpniecības un transporta nodaļu,<sup>13)</sup> 1949.g. marta beigās izveidoja nodaļu darbam ar sievietēm.<sup>14)</sup>

Šī struktūra saglabājās līdz LK(b)P Valmieras AK likvidācijai.

Saskaņā ar LK(b)P CK 1947.g. 14. oktobra lēmumu Valmieras

- 9) LVA, PA-101.f., 3.apr., 11.1., 26.lp.
- 10) Turpat, 10.apr., 128.1., 35.lp.
- 11) LVA, PA-129.f., 8.apr., 1.1., 128.lp. un 2.1., 85.lp.
- 12) LVA, PA-101.f., 3.apr., 13.1., 114.lp.
- 13) Turpat, 12.apr., 17.1., 46.-47.lp.
- 14) Turpat, 289.lp.

apriņķi sadalīja divos apriņķos: Valmieras un Līmbažu, un no LK(b)P Valmieras apriņķa organizācijas sastāva izdalīja LK(b)P Līmbažu apriņķa organizāciju.<sup>15)</sup>

LK(b)P Valmieras apriņķa organizācija 1945. gadā apvienoja 19 partijas pirmorganizācijas un 1949. gadā - 61.<sup>16)</sup>

Saskaņā ar LK(b)P CK 1947.g. 15. jūlija lēmumu, apriņķa partijas komitejām atļāva veidot LK(b)P pagastu komitejas pagastu pirmorganizācijās, kurās bija ne mazāk kā 10 VK(b)P biedru, likvidējot šajos pagastos pagastu partorgu amatus<sup>17)</sup> (algotu partijas organizatora (partorga) amatu LK(b)P CK noteica 1941.g. 6. janvārī).<sup>18)</sup> LK(b)P pagasta komiteja apvienoja visas partijas pirmorganizācijas, kuras atradās pagasta teritorijā.

1949. gadā Valmieras apriņķī darbojās LK(b)P 10 pagastu komitejas.<sup>19)</sup>

- Burtnieku
- Jaunburtnieku
- Kauguru
- Kocēnu
- Mazsalacas
- Naukšēnu
- Rencēnu
- Sēļu
- Ternejas
- Valmieras

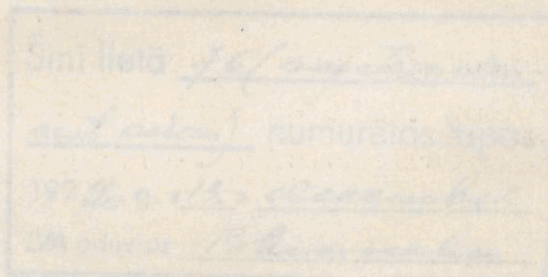
15) LVA, PA-101.f., 10.apr., 22.l., 87.88.lp., Sk. LK(b)P Līmbažu apriņķa komitejas (PA-137.fonds) vēsturisko izziņu.  
16) Turpat, 8.apr., 50.l., 29.lp. un 12.apr., 134.l., 62.o.p.lp.  
17) Turpat, 10.apr., 19.l., 48.lp.  
18) Turpat, 1.apr., 12.l., 38.lp.

Ar VK(b)P CK 1949.g. 24. decembra lēmumu un LK(b)P CK 1949.g. 30. decembra biroja sēdes lēmumu, Latvijā tika nodibināti 58 lauku rajoni.

LK(b)P apriņķu organizāciju vietā tika izveidotas LK(b)P 58 rajonu organizācijas.<sup>20)</sup> LK(b)P Valmieras AK vietā tika nodibinātas LK(b)P Valmieras un Rūjienas rajonu komitejas.<sup>21)</sup>

I. kat. arhiviste

T. Jakovļeva



---

20) LVA, PA-101.f.,12.apr.,26.l.,193.lp.

21) Sk. Valmieras rajona komitejas (PA-4113.fonds) un LKP Rūjienas rajona komitejas (PA-4146.fonds) vēsturiskās izziņas.

Šinī lietā 76 (septiņdes-  
mit sešas) numurētas lapas  
199 g. g. «13.» decembis  
LVA arhivists P. Štāne